

Hoe maak je een lokale stemwijzer?

**WORKSHOP SERGIO BOUTKAN
VVOJ TRAININGSDAG LOKALE ONDERZOEKSJOURNALISTIEK
ZATERDAG 20 APRIL 2013**

Sergio Boutkan

Sergio Boutkan (1972) is sinds 1995 werkzaam als journalist en (pop)fotograaf. Vanaf februari 2005 is hij bij Tekst & Uitleg Media in Schaijk als hoofdredacteur verantwoordelijk voor onder meer weekblad Arena en Arena Magazine.

In 2007 won hij samen met collega Arnold van der Heijden de NNP Prijs voor de Nieuwsbladjournalistiek voor een onthullende reeks artikelen over stembusfraude in het district Compostella in het Brabantse dorp Zeeland. Tevens werden beiden dat jaar genomineerd voor de hoogste landelijke journalistiekprijs De Tegel.

Waarom een stemwijzer?

Een stemwijzer geldt sinds jaar en dag als de meest gebruikte internetapplicatie in verkiezingstijd. Gemeten naar het aantal kiesgerechtigden raadpleegde de afgelopen jaren ruim een kwart van de burgers in aanloop naar gemeenteraads- en Tweede-Kamerverkiezingen een online-stemwijzer.

Echt lokaal stemadvies

Bestaande stemwijzers richten zich veelal op landelijke verkiezingen of, ten tijde van gemeenteraadsverkiezingen, op grote steden en grootschalige gemeenten. Dit soort stemwijzers is voor lokale nieuwsmedia, waarvan de aandacht natuurlijk bij voorkeur uitgaat naar de lokale situatie, niet bruikbaar als middel om kiezers een lokaal stemadvies te geven. De stemwijzers zijn te algemeen en te grootschalig en missen de aansluiting met de lokale realiteit van gemeenteraadsverkiezingen.

Stemwijzer op maat

Tekst & Uitleg Media in Schaijk, uitgever van onder meer weekblad Arena en de nieuwssite www.arenalokaal.nl, ontwikkelde daarom in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 3 maart 2010 een lokale stemwijzer-op-maat voor de Brabantse gemeente Landerd. Doel van de stemwijzer was het wegwijs maken van de inwoners van de kernen Schaijk, Zeeland en Reek in het lokale politieke landschap en het bieden van ondersteuning bij het maken van hun keuze.

Hogere opkomst

Met het online aanbieden van een lokale stemwijzer brengt een krant, radio- of tv-zender de plaatselijke politiek dichterbij de burger. Daarnaast draagt de stemwijzer bij aan een hogere verkiezingsopkomst. Uit onderzoek blijkt dat tien procent van de gebruikers eerst niet van plan was te gaan stemmen, maar dat na het invullen van een stemwijzer wel heeft gedaan.

Stellingen bedenken

De stemwijzer bestaat idealiter uit minimaal tien tot maximaal twintig stellingen over lokale politieke onderwerpen. Door op een schaal van 1 tot 10 in te vullen of men het (helemaal) eens of (helemaal) oneens is met een stelling vertelt de stemwijzer bij welke partij de mening van de invuller het best aansluit. Gebruikers van de stemwijzer kunnen de uitkomst enigszins sturen door aan te geven aan welke onderwerpen zij extra gewicht toekennen. Na voltooiing van de stemwijzer ontvangt men direct een online stemadvies.

Brainstormsessie met lokale politici

De onderwerpen van de stellingen worden in eerste instantie door de redactie van een krant of radio- of tv-zender zelf bepaald op basis van de verkiezingsprogramma's. Op een informatieavond worden tijdens een brainstormsessie met vertegenwoordigers van alle politieke partijen (bij voorkeur de lijsttrekkers) de stellingen voor de stemwijzer vervolgens definitief bepaald. De eindverantwoordelijkheid ligt bij de redactie.

Controversieel

Het is belangrijk dat de stellingen een controversieel karakter hebben. Stellingen waarover partijen duidelijk van mening verschillen kunnen in de stemwijzer worden opgenomen, stellingen waarover alle partijen het eens zijn vallen af. Zorg ook voor variatie in de onderwerpen van de stellingen en een heldere, korte formulering. Zodra de definitieve stellingen bekend zijn, krijgt iedere partij (in samenspraak met haar achterban) de gelegenheid haar exacte standpunt per stelling te bepalen en digitaal aan te leveren bij de redactie. Spreek hierbij een harde deadline af met de verschillende politieke partijen.

Verkiezingsprogramma's/speerpunten campagne

Naast het standpunt per stelling krijgt iedere politieke partij de gelegenheid een korte samenvatting van haar verkiezingsprogramma aan te leveren of een opsomming van de belangrijkste speerpunten van de verkiezingscampagne. Deze informatie wordt verwerkt in de stemwijzer en is voor de invuller zichtbaar nadat het online stemadvies is gegeven.

Persoonlijk stemadvies lijsttrekker

Verder is het mogelijk om in een kort afzonderlijk filmpje of geluidsfragment de lijsttrekker van iedere partij een persoonlijk stemadvies te laten uitspreken. Deze kunnen bij de online stemwijzer worden geplaatst.

Drie modules voor uitgevers

Tekst & Uitleg Media stelt de basissoftware voor de lokale stemwijzer gratis beschikbaar aan geïnteresseerde uitgevers. Dit kan op drie manieren:

1. De broncode (het script en de handleiding) voor het zelf installeren op de eigen server. (*geschikt voor ICT'er*)

2. Een werkende applicatie op de Tekst & Uitleg-server die embedded kan worden binnen de site van de uitgever (*geschikt voor webdesigner*)

3. Een totaalpakket met de lokale stemwijzer in een compleet CMS (Joomla) op subdomein (bijvoorbeeld <http://krant.lokaalstemmen.nl>). Met daarbij diverse mogelijkheden als: 'exit-poll', banners (ook van politieke partijen), videoboodschappen (lijsttrekkers), content, discussiefora, etcetera. (*kant-en-klare oplossing, maatwerk*)

In alle gevallen dienen de stellingen van de stemwijzer en de standpunten van de politieke partijen door de uitgevers zelf te worden aangeleverd, bij module 2 en 3 geschiedt de verwerking door Tekst & Uitleg Media.

Module 1:

Hierbij krijgt de uitgever gratis de beschikking over de broncode, die hij zelf moet installeren op zijn eigen server. Installatie, vormgeving, onderhoud, marketing; alles bij de uitgever in eigen beheer. Inclusief uitgebreide handleiding. Bij vragen kunt u contact opnemen met Frank Kunst, frank@uitleg.nl; eventuele extra gemaakte uren worden wel doorberekend op basis van een uurtarief van 75 euro.

Module 2:

In dit geval is de software geïnstalleerd op de dedicated server van Tekst & Uitleg Media en wordt deze in de website(s) van de uitgever geïntegreerd. De (webdesigner van de) uitgever is verantwoordelijk voor vormgeving en marketing. Tekst & Uitleg zorgt voor het onderhoud van de stemwijzer. Aan deze oplossing zijn wél kosten verbonden: 1000 euro inclusief installatie, onderhoud en tot drie uren support.

Module 3:

Deze oplossing is de gemakkelijkste voor de uitgever. Tekst & Uitleg verzorgt de gehele website: de vormgeving volgens een bepaalde vaste basis, het invoeren van de stellingen enzovoort. De uitgever blijft natuurlijk zelf verantwoordelijk voor zijn eigen marketing en de contacten met de lokale politiek. Ook aan deze oplossing zijn kosten verbonden: het gaat dan om maatwerk inclusief installatie, vormgeving, onderhoud en tot tien uren support. Prijs op aanvraag.

Het contact loopt in alle gevallen via Frank Kunst op frank@uitleg.nl.

Stemwijzer als kapstok voor artikelen/reportages

Het aanbieden van een lokale stemwijzer biedt redacties van kranten, radio- en tv-zenders veel mogelijkheden. Zo kunnen de (tussentijdse) resultaten van de stemwijzer - zichtbaar via de backend - uitstekend dienen als kapstok voor artikelen en reportages in verkiezingstijd. Hetzelfde geldt voor de standpunten over de diverse stellingen die door de politieke partijen digitaal zijn aangeleverd. Deze kunnen een handig hulpmiddel vormen bij verhalen in aanloop naar de verkiezingen.

Meer informatie

De software voor de lokale stemwijzer is ontwikkeld door Tekst & Uitleg Media in Schaijk. Voor inhoudelijke informatie over het samenstellen van de stemwijzer kun je contact opnemen met hoofdredacteur Sergio Boutkan, sergio@uitleg.nl. Voor alle technische en softwarematige vragen kun je terecht bij ICT'er Frank Kunst, frank@uitleg.nl. Beiden zijn telefonisch bereikbaar via 0486-463112.